

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ

**ДОНЕЦЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ**

НАЦІОНАЛЬНИЙ ПРИРОДНИЙ ПАРК «СИНЕВИР»

**ГРОМАДСЬКА ОРГАНІЗАЦІЯ ВІННИЦЬКА
ОБЛАСНА АСОЦІАЦІЯ ФАРМАЦЕВТІВ
«СUM DEO (З БОГОМ)»**

Національний природний
парк Синевир

«Українська фармація - вчора, сьогодні, завтра»

Матеріали

**V всеукраїнської науково-практичної
конференції з міжнародною участю
(с. Синевірська поляна, 7 – 8 жовтня
2024р.).**

с. Синевірська поляна, 7-8 жовтня 2024 р.

ФАРМАЦЕВТИЧНІ ПОСЛУГИ: ТЕОРІЯ, РЕАЛІЇ, ПЕРСПЕКТИВИ

Маганова Т.В., Ткаченко Н.О.

Запорізький державний медико-фармацевтичний університет, м.

Запоріжжя, Україна

bataneofarm@gmail.com, tkachenkonat2@gmail.com

Реферат. Фармацевтичні послуги є важливою частиною догляду, орієнтованого на пацієнта. Але в Україні їх розвиток знаходиться на ранній стадії. Тому метою дослідження було проаналізувати це як явище для подальшого вдосконалення фармацевтичних послуг в Україні.

Ключові слова: фармацевтичні послуги, аналіз, Україна

Abstract. Pharmaceutical services are an important part of patient-centered care. But in Ukraine their development is at an early stage. Therefore, the aim of the study was to analyze it as a phenomenon for the subsequent improvement of the Ukraine pharmaceutical services.

Key words: *Pharmaceutical care, cognitive pharmaceutical services.*

Вступ Сьогодні у світовій фармацевтичній спільноті активно дискутують щодо ролі та місця фармацевта у мультидисциплінарній команді фахівців охорони здоров'я. Фармацевту відводять ролі клініциста, менеджера та соціального опікуна, ключову фігуру в громаді, де вони працюють, окремі науковці підкреслюють його традиційну роль. Проте, так чи інакше, передбачувані ролі не можливо відділити від фармацевтичної послуги (ФП), яку надає фармацевт у системі пацієнторієнтованої допомоги.

Незважаючи на численні дослідження на означену тему за кордоном, бурхливий розвиток і урізноманітнення послуг, Україна знаходиться лише на етапі імплементації і розширення їх спектру, як на законодавчому так і на практичному рівні.

Тому метою дослідження став аналіз та систематизація інформації з іноземних та вітчизняних джерел щодо становлення та розвитку ФП у світі, а також формування теоретичного базису для подальшого удосконалення ринку ФП в Україні.

Матеріали і методи У дослідженні використано методи систематизації, контент-аналізу та аналітичний метод. Ресурси – база даних PubMed. Відбір джерел інформації відбувався за ключовими словами [MeSH].

Результати та обговорення Проаналізовано законодавство України щодо регулювання та складу дозволених до впровадження ФП. Досліджені та узагальнені передумови виникнення послуг через призму філософських концепцій розвитку сектору охорони здоров'я, економічного стану систем охорони здоров'я у країнах світу [1]. Проаналізовано та агреговано інформацію щодо основних історичних фармацевтичних подій та асоційованих з ними періодів розвитку ФП [2,3]. Сформовано авторську класифікацію ФП (як товару, що є одним із маркетингових інструментів) у світі, з урахуванням нового для України класу послуг – когнітивні ФП [4]. Це послуги, які фармацевт може надати пацієнту чи медичному працівнику, які мають оціночний або освітній характер, а не технічні чи інформаційний. Додатково досліджені альтернативні ієрархічні класифікації ФП.

Встановлено, що ФП включають не тільки відпуск ліків, їх виготовлення, фасування, утилізацію, інформування у межах самолікування, просвіту і пропаганду, а й включають такі розширені, посилені та передові послуги як налаштування стоми чи LFD діагностика. Крім того, на досвіді іноземних країн встановлено, що фармацевтичні фахівці можуть і активно співпрацюють з пацієнтами та представниками медичних працівників для запобігання,

виявлення та вирішення проблем, пов'язаних із прийомом ліків, в тому числі з використанням диджитал-технологій.

Також досліджені існуючі механізми регулювання оплати ФП в аптеках світу, усі вони є аналогами механізмів регулювання оплати за медичні послуги (для України це питання залишається відкритим).

Проаналізовано існуючий досвід імплементації передових послуг у країнах Європи. Досліджені основні бар'єри та стимули до розвитку ФП: ресурсні, системні, освітні, законодавчі та пов'язані з фармацевтом [5]. Додатково проаналізовані доступні докази клінічної ефективності послуг, а також існуючі докази їх економічної доцільності.

Висновки. Різноманіття та варіативність доступних ФП у світі вражає, а їх запотребованість визначається існуючими реаліями економіки та політики. Переймання іноземного досвіду менеджменту послуг і розширення їх українського складу створить передумови не тільки для підвищення конкурентоздатності не мережевих аптекних закладів, а й підвищить доступ пацієнтів до фармацевтичної допомоги, забезпечивши максимальний ефект лікування та підвищивши якості життя.

Список посилань

1. Hynninen Y., Vilkkumaa E., Salo A. Operationalization of Utilitarian and Egalitarian Objectives for Optimal Allocation of Health Care Resources. *Decision Sciences*. 2020. URL: <https://doi.org/10.1111/deci.12448>.
2. PAHO/WHO | Pan American Health Organization. URL: <https://www3.paho.org/hq/dmdocuments/2011/PAHO-Guide-to-Pharmaceutical-Services-in-PHC.pdf>.
3. Innumerable M. The ten star pharmacist | PDF | pharmacy | pharmacist. *Scribd*. URL: <https://www.scribd.com/document/234666937/The-Ten-Star-Pharmacist>.
4. *L-Universit  ta'* Malta. URL: https://www.um.edu.mt/library/oar/bitstream/123456789/47811/1/Cognitive_services_in_community_pharmacy_practice_a_local_perspective_1992.pdf.

5. Roberts A.S., Benrimoj S.I., Chen T.F., Williams K.A., Aslani P.
Implementing cognitive services in community pharmacy: a review of facilitators of
practice change. I J P P (2006)

ЗМІСТ

<i>Єрмолаєва М.В.</i> Вітальне слово учасникам V Всеукраїнської науково-практичної конференції з міжнародною участю «Українська фармація – вчора, сьогодні, завтра»	4
<i>Братішко Ю. С., Зарічкова М. В., Ковальська О. В. Должнікова О. М., Подгайний Г. Я.</i> Нормативно-правове регулювання соціально відповідальної діяльності суб'єктів фармацевтичного ринку в Україні і за кордоном	6
<i>Воловик Н. В., Леонтєв Д. А., Гризодуб О. І.</i> Державна Фармакопея України: міжнародне співробітництво	20
<i>Гончаров І. В., Боднар Л. А., Вишневська Л. І.</i> Експериментальне обґрунтування використання коефіцієнта переходу при розробленні основи твердого мила	28
<i>Гудзь Н.І.</i> Викладання промислової фармації у Польщі	32
<i>Гудзь Н.І.</i> Аспекти виготовлення рослинних препаратів у твердих капсулах	39
<i>Девіняк О.Т., Штробля А.Л.</i> Перша допомога в аптеці: золота середина між домедичною та екстреною	47
<i>Заліська О. М., Заболотня З. О.</i> Аналіз реальної екстемпоральної рецептури аптек при дерматологічних захворюваннях та проблемні аспекти й потреби у час воєнного стану в Україні	62
<i>Заморський І. І., Бортєй А. Р., Драчук В. М.</i> Перспективи застосування нефропротекторів при гострому пошкодженні нирок	73
<i>Зарічкова М.В., Мішина І.Ю.</i> Вдосконалення підходів до розвитку компетенцій фахівців фармації на прикладі впровадження концепції growth mindset у заходи підвищення кваліфікації	76
<i>Маганова Т.В., Ткаченко Н.О.</i> Фармацевтичні послуги: теорія, реалії, перспективи	87